

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

7. An in approbatione Confessariorum requiratur iudicium interius Episcopi de eorum sufficientia? Et an hoc idem dicendum sit de Examinatore? Et notatur, quod melius est Rusticis pœnitentibus habere ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

num. 22. Henriquez lib. 6. de pœnit. cap. 13. n. 13. Villalobos in Summa, tom. 1. tract. 9. diff. 51. n. 2. ubi sic asserit. [Si la rathabicion fuellè de presente, porque el Obispo lo ve y consiente, en el tal calo valdria, porque esta no es propriamente rathabicion sino consentimiento tacito, d' interpretativo, d qual basta.] Ita ille: An verò Sacerdos graviter peccaret, si ita confessionem audire incipiat? affirmative respondet Coninch. de Sacram. disp. 8. dub. n. 36. quia à principio invalidè confessionem audit.

3. Sciendum tamen est, quod est valde notandum, Filiucium tom. 1. tract. 7. cap. 9. num. 242. docere esse probabilem illam opinionem, quæ tenet ex præsumpta voluntate Superioris, posse unum aliquem absolvere, etiam si talis præsumptio fundetur in aliquibus signis, quæ indicent præsentem voluntatem Superioris concedendi facultatem, quod coincidit cum rathabitione de futuro, quam non esse sufficientem probavimus. At his non obstantibus, ut dixi Filiucius docet hanc sententiam esse probabilem, & citat Medinam Richardum, Sylvestrum, D. Bonaventuram, & alios. Sed an ita sit, videant viri docti; mihi enim non placet, & alibi contra Peregrinum illam reprobo.

RESOL. VI.

An revocatio sine justa causa facta Sacerdotibus secularibus non audiendi amplius confessiones, sit nulla?

Idem est de Religiosis.

Et an seculares Sacerdotes approbati etiam sine causa ab eodem Episcopo possint iterum ad examen vocari, sed non reprobari?

Et quid circa hoc de Regularibus? Ex part. 5. tr. 14. & Misc. 2. Ref. 21.

§. 1. Aliqui negativè respondent. Verùm novissimè affirmativam sententiam docet Bossius de Iubil. lect. 3. cap. 2. fol. 296. §. 4. n. 164. ubi sic ait: Mihi videtur probabilior sententia affirmans approbationem Sacerdoti seculari se mel absolute datam, & injustè, ac sine causa ab Episcopo revocatum, per hujusmodi revocationem non irritari: sed revocationem esse nullam. Probatur, quia talis revocatio sine justa causa facta est quedam ablatio juris acquisiti, vel quasi revocatio justæ sententiæ sine causa revocandi facta; ergo est invalida. Nam sententia à legitimo iudice data sine nova causa non potest validè revocari. Confirmatur, quia Sacerdos ille sic approbatus & declaratus idoneus, si nulla superveniat causa, vel mutatio ex parte ipsius, quoad scientiam & mores, jam habet quidquid à Concilio requiritur, ut idoneus ad confessiones reputetur, si aliunde nanciscatur jurisdictionem. Confirmatur secundò, quia cum approbatio per se sumpta absque delegatione jurisdictionis, non sit gratia & favor, ut diximus §. 1. sed declaratio per modum justæ sententiæ debita ex justitia saltem, postquam est semel rationabiliter concessa pro illo tempore, quo fuit concessa, non pendet à libera voluntate concedentis, ut per solam retractionem illius cesset, si ex parte Sacerdotis approbati nulla datur mutatio quoad scientiam, & mores, quæ justam causam præbeat Episcopo revocandi talem approbationem; & in hoc nulla est differentia inter Sacerdotes seculares & regulares se-

Tom. I.

mel ritè approbatus; licet hi ultra rationem fundatam in ratione justitiæ habeant etiam privilegium, quod privilegium non solum operatur, ut approbatio semel simpliciter illi data non possit sine causa validè revocari; sed ut nec possint ab eodem Episcopo approbatore vocari ad novum examen, nisi causa supervenerit ad ipsius confessiones pertinens; seculares autem Sacerdotes approbati etiam absque causa ab eodem Episcopo possunt iterum ad examen vocari, sed non reprobari. Ita ille. Sed tu circa præsentem questionem vide me ipsum in 3. part. tract. 2. ref. 22. & 4. part. tract. 4. ref. 200.

RESOL. VII.

An in approbatione Confessariorum requiratur iudicium interius Episcopi de eorum sufficientia?

Et an hoc idem dicendum sit de examinatore?

Et notatur, quod melior est Rusticis pœnitentibus habere aliquos confessarios ab Episcopo approbatos etiam insufficientis doctrine, quam nullos.

Et sic Episcopus non peccat, quando carens Sacerdotibus sufficientis doctrine etiam pro Rusticis approbat aliquos Sacerdotes in Confessarios pro excipiendis eorum, aut alterius generis hominum confessionibus, ut illos sacramentaliter absolvant? Ex p. 1. tract. 4. & Misc. 4. Ref. 17.

§. 1. Causa possit accedere, quando Episcopus approbaret illicite aliquem confessarium, & affirmative respondet Bonacina de Sac. pœnit. disp. 5. q. 7. punct. 4. §. 1. n. 29. ubi sic ait: Quæres utrum ille censetur approbatus, & consequenter idoneus audiendis confessionibus, qui fuit approbatus, & admissus ab Episcopo sciente illum non idoneum?

2. Resp. negativè juxta probabiliorè sententiam, nam Concilium Tridentinum sess. 23. c. 15. exigit, ut Confessarius qui non habet parochiale beneficium, iudicetur idoneus; hic autem verè non iudicatur idoneus, sed fictè, cum Episcopus interius sentiat, & iudicet non idoneum, unde Concilium videtur requirere approbationem cum iudicio, & iudicium cum approbatione.

3. Et paulo infra n. 1. hæc subdit; Hinc colligi potest solutio illius difficultatis, qua quaritur, utrum præter iudicium, quo Sacerdos iudicatur idoneus, requiratur etiam approbatio distincta à iudicio? Ratio dubitandi est, quia in Concilio Tridentino loc. cit. habentur hæc verba: *Aut iudicetur idoneus, & approbationem obtineat.*

4. Resp. utrumque requiri; quatenus Episcopus debet Confessarium non solum interius iudicare idoneum, verum etiam exterius approbare, & jurisdictionem concedere, ut patet ex verbis Tridentini citatis.

5. Ita Bonacina, cui adde Barbosam de potestat. Episcop. part. 2. alleg. 25. n. 19. & Bossium de Iubileo sess. 3. casu 2. §. 1. n. 3.

6. Sed hæc opinio non est admittenda, & illam refellit Leander de Sac. tom. 1. tr. 5. disp. 11. q. 74. Cardinalis Lugo de Sac. pœnit. disp. 2. sect. 1. n. 25. & Nicolaus Hamb. tom. 3. in 3. p. D. Thom. disp. 21. de Sac. pœnit. art. 4. ubi sic ait: Difficultas est, an ad validitatem hujus approbationis sufficiat, quod Episcopus, seu Ordinarius det illam exterius; itaut si verè, & in conscientia iudicet hunc Sacerdotem non esse idoneum audiendis confessionibus; immò nolit interius eum approbare, nihilominus exterius

H 2 &c

Sup. hoc in Ref. not. ult. hujus Ref.

Sup. hoc late in tom. 7. tr. 1. Ref. 78. & in aliis eius primæ annot.

Que nunc invenietur in tom. 7. tr. 1. Ref. 76. & 77. & in aliis eorum notationū.

NTON
OPON
Tom. 1. 11
E III

& actu externo sive verbo, sive scripto illum probat, an tunc, inquam, Sacerdos ille instructus sufficienti jurisdictione, possit valide hoc sacramentum Pœnitentiæ ministrare?

7. Respondetur, concessionem hujus approbationis esse quendam actum jurisdictionis exterioris, & veluti cujusdam sententiæ in foro exteriori prolationem, at prolatio sententiæ facta juridicè in foro exteriori, non postulat sui confirmationem ad internum judicium, illam juridicè pronuntiantis, quia potest dari casus, in quo iudex aliquis agat contra suam conscientiam, tam ut est publica persona, quam ut est privata ut omnes satis norunt.

8. Deinde sufficit, quod iudicium hoc de idoneitate Sacerdotis sit tale, quale significatur per verba Concilij Tridentini illud constituentis: sed verba Concilij Tridentini superius relata, significant satis esse quod iudicium hoc Episcopi sit externum; nam eo ipso, quo relinquit liberum Episcopis ejusmodi Sacerdotes deputandos audiendis confessionibus subijcere examini, vel non subijcere, & verbis expressis ait, sufficere quod alias judicentur ab Episcopo ad istud munus idonei, & approbationem obtineant, innuit quod quemadmodum hæc approbatio, ut tali modo obtenta respicit forum externum, in quo si revocetur in dubium, probari debet, ita etiam, & solum iudicium externum Episcopi de hac idoneitate Sacerdotis sufficere, (quantum requiritur ex parte hujus conditionis) quod sit externum. Unde ratio hujus iudicij, & veræ intentionis in Episcopo ad conferendum alicui hanc approbationem, est distincta à ratione intentionis essentialiter requisitæ in administratione hujus Sacramenti, vel alicujus alterius; Ita Ilambertus.

9. Itaque dicendum est, quod in Concilio Tridentino, *sess. 25. c. 13. de reform.* non agitur de iudicio interno, sed de externo, quod per approbationem profertur: nam iudex, licet fortasse aliquando contra conscientiam, verè tamen exercet iudicium, cum iudicet in favorem alterius ex litigantibus, & in omni rigore iudicat causam applicandam esse huic, alioquin nunquam posset injustè iudicare, vel contra conscientiam, quod est contra omnes Theologos, & Juristas. Iudicium ergo solum significat prolationem sententiæ, quæ certè sententia est, & actus juridicus, licet fiat contra conscientiam: quare Episcopus approbans confessarium; eo ipso profert sententiam, & iudicat illum habendum esse pro idoneo. Unde à fortiori fit, illum omninò validè absolvere, qui revera idoneus est, & approbatus ab Episcopo, licet Episcopus putaret eum non esse idoneum.

10. Et idè rectè Basilius Pontius de *matr. lib. 5. c. 19. n. 4.* docuit, valere confessionem factam Sacerdoti, cui Episcopus facultatem audiendi confessiones fictè concessit, nempè solis externis verbis absque vera intentione.

11. Vide etiam Suar. de *matr. lib. 3. disp. 22. n. 14.* Unde ex his patet responso ad rationem, quam pro sua firmanda sententia adducit Bonacina, & alij.

12. Nota verò cum Cardinali Lugo, *ubi supra*, quod etiam stando in opinione Bonacina, videlicet, quod requireretur iudicium internum Episcopi ultra approbationem externam, non esset idem dicendum de examinatore: nam licet hic interius non iudicaret idoneum, quem contra conscientiam approbat; adhuc accedente Episcopi approbatione, ille haberet totum quod à Concilio requiritur: nam Concilium non petit, quod iudicetur idoneus ab alijs, sed ab Episcopo, tunc autem Episcopus ita

iudicaret, etiam interius, licet deceptus ab examinatore; ergo haberet totum, quod Concilium requirit, ut validè absolvat.

13. Nota hic obiter, quoniam melius est rusticis pœnitentibus habere aliquos Sacerdotes Confessarios ab Episcopo approbatos, etiam insufficientis doctrinæ; quam nullos (nam si tales rustici habeant, quæ pro eorum conditione sufficiunt ex parte pœnitentis, validè & fructuosè absolverent) sic etiam Episcopus non peccat, quando carens Sacerdotibus sufficientis doctrinæ etiam pro rusticis; approbat aliquos Sacerdotes in Confessarios pro excipiendis eorum, aut alterius generis hominum confessionibus, & ut illos sacramentaliter absolvant, cum nemo teneatur ad impossibile. Sed ei sufficit, ut vel alios eruditiores, si possit, querat, vel curet illos, quos approbavit, instrui de iis, quæ tales Confessarii tenentur scire pro Sacramento Pœnitentiæ ejusmodi hominibus ministrando.

14. Et ita docet Ilambert. *ubi supra. disp. 22. & Cardinalis Lugo de pœn. disp. 21. sect. 4. n. 74.* quæ omnia multos scrupulos ab Episcopis eijcient.

RESOL. VIII.

Si detur licentia ad audiendas confessiones alicujus specialis, queritur, an expiret morte concedentis re integra?

Idem est de facultate dispensandi.

Et docetur hoc procedere à fortiori in facultate eligendi Confessarium data per Jubilæum, & Bullam Cruciatam, & in facultate excipiendi Ordines extra tempora, vel non servatis interstitiis, celebrandi in privato oratorio, & in alijs similibus?
Ex p. 11. tt. 7. & Misc. 7. Ref. 7.

§. 2. **A**ffirmativè respondet Sanchez de *matrimonio, lib. 8. disputat. 28. num. 73.* ubi sic ait; Quando tamen licentia esset concessa Sacerdoti audiendi confessiones pœnitentis determinati in illius pœnitentis favorem, expiraret facultas morte concedentis re integra, id est quoad confessionem nondum ante acceptam. Quia, cum illa gratia sit in illius pœnitentis favorem, & nondum sit perfecta, sed per confessarium exequentem, non habet gratiæ factæ rationem, sed faciendæ; quam morte concedentis re integra expirare diximus *num. 64.* Et ita tenet Gaëta *cap. ad limina 30. questione prima, §. 106. num. 312.* Et idem aperte colligitur ex Doctoribus, quos *numero 81.* referam, assententibus facultatem dispensandi cum determinata persona in illius favorem expirare morte concedentis re integra. Ita Sanchez.

2. Sed ego negativam sententiam satis probabilem, & utam existimo cum Basilio Pontio de *matrimonio, lib. 8. cap. 19. §. 1. num. 5. & 8.* qui nominatim Sanchez impugnatur, & idè sic asserit; Novissimè sufficienti fundamento dici posset etiam facultatem concessam alicui, ut dispenseret cum aliquo determinate non expirare morte concedentis. Sequitur Emmanuel Sa *verbo dispensatio, num. 6.* estque in praxi secura sententia. Nam correctio Romana, quæ abstulit ab eo auctore etiam omnia, quæ in praxi non erant omnino tuta, hanc sententiam in eo auctore intacta reliquit. Favet Salas de *legib. disp. 20. sect. 17. conf. 6.* Probabilem putat Suar. *diut. c. 31. n. 14. & 15.* Solum oportet explicare

Sup. hoc in
to. si tract.
lege docti-
nam Ref. 2.
ut docti-
confirmitas
hujusmodi
significet in
c. 3. ut, si ex
Ref. 144. §.
Verum, si
ca, ante res-
dium, à ver-
si facultas
Sed lege-
eam per se-
tam, & non
pigabit.